

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Karel Podolka a soudci JUDr. Michal Mazanec, JUDr. Roman Fiala, JUDr. Pavel Pavlík, JUDr. Petr Příhoda a JUDr. Marie Žiškova, o návrhu senátu 35 C Krajského soudu v Brně na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi tímto senátem a senátem 30 Ca Krajského soudu v Brně, za další účasti: **1) TeliaSonera International Carrier Czech Republic a. s.**, se sídlem v Praze 3, Centrum Nagano IV, K Červenému dvoru 25a, zastoupená Mgr. Petrem Buršíkem, advokátem se sídlem v Plzni, Husova 13, **2) J. M.**, **3) V. B.**, **4) B. B.**, **5) Krajský úřad - kraj Vysočina**, se sídlem v Jihlavě, Žižkova 57, o zřízení věcného břemene, o žalobě vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 35 C 37/2007,

t a k t o :

P ř í s l u š n ý vydat rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí Krajského úřadu kraje Vysočina ze dne 31. 1. 2007, čj. KUJI 7326/2007, sp. zn. OÚP 652/2006-Ko-3, o zřízení věcného břemene, **j e** soud v občanském soudním řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem doručeným dne 25. 1. 2008 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, se senát 35 C Krajského soudu v Brně (dále též „civilní senát“) domáhal, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc, vzniklý ve smyslu § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb. mezi ním a senátem 30 Ca Krajského soudu v Brně (dále též „správní senát“) ve věci žaloby vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 35 C 37/2007 týkající se zřízení věcného břemene.

Z předložených soudních spisů vyplynuly následující pro rozhodnutí významné skutečnosti:

Městský úřad Náměšť nad Oslavou rozhodnutím ze dne 4. 9. 2006, čj. 2760/06/Výst/Mič, sp. zn. MNnO 201/06/Výst/F, k částí pozemků parc. č. 1075 a 1076 v k. ú. Náměšť n. Oslavou, zapsaných na LV 581 pro obec Náměšť n. Oslavou ve spoluvlastnictví účastníků 2), 3) a 4), zřídil věcné břemeno ke zřizování a provozování podzemního vedení veřejné telekomunikační sítě za podmínek v rozhodnutí uvedených.

Krajský úřad kraje Vysočina rozhodnutím ve výroku uvedeným k odvolání účastnice 4) toto rozhodnutí zrušil a řízení zastavil.

Žalobu, kterou účastník 1) proti tomuto rozhodnutí podal u správního soudu, odmítl Krajský soud v Brně usnesením ze dne 22. 8. 2007, čj. 30 Ca 110/2007 - 15, s tím, že po 1. 1. 2007, kdy nabyl účinnosti zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva

k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), je k řízení ve věci vyvlastnění příslušný krajský soud, který žalobu projedná v občanském soudním řízení, a to bez ohledu na to, že samo správní rozhodnutí bylo vydáno před 1. 1. 2007. Krajský soud žalobce současně poučil, že do jednoho měsíce od právní moci jeho usnesení může podat žalobu dle § 244 o. s. ř. u příslušného krajského soudu.

Tato žaloba pak byla podána opět u Krajského soudu v Brně, avšak byla zapsána senátu 35 C, tj. senátu, který rozhoduje v občanském soudním řízení. Tento senát podal v úvodu označený návrh na řešení kompetenčního sporu, v němž tvrdil, že v daném případě nelze použít závěry, které zvláštní senát vyslovil v usnesení ze dne 8. 6. 2007, čj. Konf 4/2007 - 6, neboť zatímco ve věci, v níž rozhodoval zvláštní senát, k vyvlastnění skutečně došlo, v předkládaném případě bylo řízení z formálních důvodů zastaveno a k vyvlastnění tedy nedošlo. Za této situace nelze přenášet celé věcné projednávání a rozhodnutí až do občanského soudního řízení, neboť v případě kladného rozhodnutí, tj. vyvlastnění nemovitosti, by se věcí poprvé meritorně zabýval v rozporu s ústavními principy dělby moci až soud v občanském soudním řízení a nikoli správní orgán. Ustanovení § 28 zákona o vyvlastnění je tak zapotřebí vykládat restriktivně, tedy že se vztahuje pouze na věci, kde k vyvlastnění před správním orgánem skutečně došlo; jen tehdy lze věc v občanském soudním řízení opětovně projednat (viz dikce § 244 odst. 1 o. s. ř.).

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi obecným soudem a soudem ve správním soudnictví se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Jak správně ve svém návrhu poznamenal civilní senát Krajského soudu v Brně, otázkou věcné příslušnosti soudů k přezkumu zákonnosti rozhodnutí o vyvlastnění po 1. 1. 2007 se zvláštní senát již zabýval. V usnesení ze dne 8. 6. 2007, čj. Konf 4/2007 - 6, publikovaném pod č. 1312/2007 Sb. NSS, zvláštní senát připomněl, že podle dřívější rozhodovací praxe zvláštního senátu rozhodnutí o vyvlastnění nemovitostí nebylo posuzováno jako rozhodnutí ve věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů ve smyslu § 7 o. s. ř. Z toho vyplynul závěr, že rozhodnout o takové věci příslušelo soudu ve správním soudnictví (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 5. 5. 2005, čj. Konf 81/2004 - 12, uveřejněné jako č. 448/2005 Sb. NSS).

V citovaném usnesení zvláštní senát dále konstatoval, že dne 1. 1. 2007 nabyl účinnosti zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), upravující podmínky odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému břemenu k pozemku nebo ke stavbě a přechod vlastnického práva nebo nabytí práva odpovídajícího věcnému břemenu k tomuto pozemku nebo stavbě pro dosažení účelu vyvlastnění stanoveného zvláštním zákonem, poskytnutí náhrady za odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému břemenu k pozemku nebo ke stavbě, jakož i zrušení odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému břemenu k pozemku nebo ke stavbě a navrácení těchto práv jejich dosavadnímu nositeli [§ 1 odst. 1 písm. a), b), c) cit. zákona].

Zvláštní senát dále upozornil na to, že část sedmá zákona o vyvlastnění upravuje projednání vyvlastnění v řízení před soudem v ustanovení § 28 odst. 1, a to tak, že k řízení ve věci vyvlastnění, která má být projednána v občanském soudním řízení – s poznámkou, že jde o § 244 až 250l o. s. ř. – je v prvním stupni příslušný krajský soud. Tato úprava – jakkoli v rozporu s převažujícím názorem nauky na veřejnoprávní charakter expropriačního aktu – tedy výslovně svěřuje projednání vyvlastnění řízení před soudem v občanském soudním řízení podle části páté o. s. ř., upravující řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem, v ustanoveních § 244 až § 250l. Zvláštní senát, který rozhoduje podle aktuálního právního stavu, proto

v citovaném usnesení vyslovil, že rozhodnout ve věci přísluší soudu v občanském soudním řízení, a to bez ohledu na to, že sám vyvlastňovací akt byl vydán před tímto datem.

Civilnímu senátu Krajského soudu v Brně třeba přisvědčit v tom, že ve věci, o které zvláštní senát rozhodoval shora označeným usnesením, byla nemovitost (budova) správními orgány vyvlastněna, tj. že bylo v meritu věci rozhodnuto kladně. Mýlí se ovšem, pokud tvrdí, že v nyní předložené věci bylo rozhodnuto nemeritorně, tj. že řízení bylo zastaveno bez skutečného věcného projednání toliko z formálních důvodů.

Správné posouzení otázky, zda správní orgán rozhodl o sporu nebo o jiné právní věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů věcně či zda řízení o věci samé před správním orgánem vůbec neproběhlo, je přitom podstatné. V tomto směru lze odkázat na usnesení ze dne ze dne 20. 9. 2007, čj. Konf 22/2006 - 8 (viz www.nssoud.cz); zvláštní senát tu konstatoval, že smyslu zákonné úpravy a nezpochybněnému trendu dřívější doktríny a judikatury odpovídá závěr, že pravomoc soudu v občanském soudním řízení bude založena až tehdy, kdy správní orgán rozhodne věcně o sporu nebo o jiné právní věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů, tj. zjistí, co je právem, nebo toto právo založí. Aby si totiž soud mohl předsevzít rozhodnutí věci in merito, musí být splněna podmínka vymezená v § 244 o. s. ř., tj. že správní orgán o sporu (in merito) již rozhodl. Ve věci, na kterou se odkazuje, šlo o případ, kdy správní orgán z procesních důvodů (pro neodstranění nedostatků návrhu) zastavil řízení ve věci, která před něj patřila a záležitostí se věcně vůbec nezabýval; zvláštní senát proto vyslovil, že takové *denegatio* správní jurisdikce patří před správní soud, který má posoudit jeho zákonnost.

Ve věci nyní projednávané je však situace jiná. Jak je zřejmé z dříve uvedené rekapitulace, řízení o věci samé před správními orgány obou stupňů skutečně proběhlo. Jeho výsledkem v řízení před správním orgánem prvního stupně bylo vyhovění návrhu rozhodnutím o vyvlastnění; ač v odvolacím řízení bylo toto rozhodnutí odvolacím správním orgánem zrušeno a řízení zastaveno, z odůvodnění jeho rozhodnutí jednoznačně plyne, že tak učinil z důvodu nesplnění zákonem stanovených podmínek. Dospěl k závěru, že návrhu na vyvlastnění nelze vyhovět, pokud příslušná stavba (uložení kabelu) byla již zhotovena, neboť vyvlastňovat zpětně nelze. Správní orgán zkoumal naplnění podmínek pro omezení vlastnického práva, tj. rozhodoval o tom, zda má být vlastnické právo k pozemku ve prospěch zřizovatele stavby optického kabelu omezeno či nikoli. Nepůjde zde tedy o případ, kdy by soud v občanském soudním řízení řešil věc samu poprvé. Na tomto závěru proto nemůže ničeho změnit ani chybný výrok o zastavení řízení; dospěl-li odvolací správní orgán k závěru o tom, že návrhu na vyvlastnění nelze vyhovět, pak jej měl ovšem zamítnout.

Uvedeným závěrům není na překážku ani § 28 zákona o vyvlastnění; zmiňuje-li se toto ustanovení o „věci vyvlastnění“, je třeba touto „věcí“ rozumět jak případy, kdy správní orgán návrhu na vyvlastnění vyhověl, tak případy, kdy je pro neplnění zákonných podmínek zamítl. Jak již bylo vysvětleno, je podstatné, zda se správní orgán věci zabýval meritorně a nikoli již výsledek tohoto věcného posuzování případu. Dvojkolejnost, k níž by vedl krajským soudem zastávaný výklad opačný – tj. že věci, kdy k vyvlastnění došlo, budou řešit soudy v občanském soudním řízení, a věci, v nichž k vyvlastnění nedošlo, budou řešit soudy správní, by totiž vedla k neakceptovatelným důsledkům. Nelze vyloučit situace, kdy by se žalobce poté, co správní orgán nevyhověl jeho návrhu na vyvlastnění nemovitosti, uspěl u správního soudu, který by správnímu orgánu věc vrátil s tím, že za dané skutkové situace je zapotřebí příslušnou nemovitost vyvlastnit. Pak by se ale majitel takové nemovitosti mohl obrátit na soud v občanském soudním řízení, který by na rozdíl od soudu správního mohl dospět k závěru, že vyvlastnění nemovitosti za daných skutkových podmínek nepřichází v úvahu a nemovitost by nevyvlastnil. Neakceptovatelný rozpor s principem právní jistoty je tedy více než zřejmý.

Vzhledem k výše uvedenému zvláštní senát proto vyslovil, že rozhodnout o věci je příslušný soud v občanském soudním řízení.

Ke shodným závěrům dospěl zvláštní senát již v usnesení ze dne 21. května 2008, sp. zn. Konf 34/2007.

K postupu správního senátu Krajského soudu v Brně lze ještě podotknout, že tento senát nesprávně v dané věci žalobu odmítl. Obecná úprava v § 46 odst. 2 s. ř. s. sice stanoví, že soud návrh odmítne také tehdy, domáhá-li se navrhovatel rozhodnutí ve sporu nebo v jiné právní věci, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení, anebo domáhá-li se návrhem přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci, přičemž v usnesení o odmítnutí návrhu musí být navrhovatel poučen o tom, že do jednoho měsíce od právní moci usnesení může podat žalobu a ke kterému věcně příslušnému soudu; v předmětné věci toto ustanovení ale neplatí, jde o případ speciální.

Zde vznikl spor o věcnou příslušnost mezi správním senátem krajského soudu a jiným (civilním) senátem téhož soudu, příslušným podle rozvrhu práce (srov. k tomu § 3 odst. 1 s. ř. s. a § 28 zákona o vyvlastnění). Byl-li adresátem žaloby soud, který je jak soudem věcně příslušným k projednání žaloby ve správním soudnictví, tak i soudem věcně příslušným k projednání žaloby podle části páté o. s. ř., tedy tentýž soud, měl správní senát Krajského soudu v Brně, pokud se domníval, že předmětná věc náleží civilnímu senátu krajského soudu (zde Krajskému soudu v Brně), tuto věc bez procesního rozhodování předat přímo podle rozvrhu práce tomuto senátu. Ten pak, v případě nesouhlasu s takovým předáním, měl postupovat podle § 104b odst. 3 o. s. ř. a podat návrh zvláštnímu senátu (srov. k tomu také zrcadlově opačné ustanovení § 46 odst. 4 s. ř. s.).

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Krajský soud v Brně proto bude pokračovat v občanském soudním řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 8. července 2008

JUDr. Karel Podolka
předseda zvláštního senátu